

Una obra monumental

L'Oratori de Nadal és una obra monumental constituïda per sis cantates, amb una rica i variada instrumentació. Per la seva excepcional durada –aproximadament tres hores– rarament és interpretada en la seva totalitat, en una sola representació.

En aquest programa presentem les cantates IV, V i VI, dedicades respectivament al nomenament i circumcisió de Jesús, el viatge dels Reis Mags d'Orient, i la festa de l'Epifania.

L'obra té un valor excepcional, principalment perquè se centra en l'aspecte narratiu de la història, basant-se en la Bíblia. Bach respecta l'esquema prescrit per a les celebracions de cada un dels dies del Nadal, però canvia l'ordre en determinats moments per assolir plena continuïtat narrativa. Per tant, les sis cantates que constitueixen l'oratori de Nadal conformen una totalitat, malgrat que s'haurien d'interpretar individualment en sis dies diferents del període nadalenc.

A Leipzig, els anys posteriors al 1729, i especialment el 1733 i 1734, l'activitat creativa de Bach es dirigia cap a la música profana. Des del 1729 Bach disposava dels estudiants del

Collegium musicum, que Telemann havia fundat, com d'una lleial banda d'excel·lents músics per als concerts profans. Després de l'arribada al tron d'August III, el 1733, Bach va interpretar esplèndides cantates compostes ad hoc pels membres de l'Electorat de Saxònia.

Bach va aprofitar per a l'Oratori de Nadal alguns dels millors moviments d'aquestes cantates. De fet, si tenim en compte que va considerar adient transferir de forma gairebé completa la major part dels cors i àries de les cantates profanes BWV 213 i BWV 214 a l'Oratori de Nadal, ens tempta pensar que, al moment posar-se a compondre, ja havia planejat recuperar els millors moments d'aquestes efímeres cantates profanes a fi de garantir-ne la seva interpretació anual dins el calendari eclesiàstic.

No s'ha pogut determinar qui és l'autor del llibret de l'Oratori. Tanmateix, la fluïdesa amb què

els originals profans van ser adaptats –sens dubte en contacte directe amb Bach– suggereixen la probabilitat que l'autor fos el seu col·laborador habitual, Picander.

És admirable l'habilitat de Bach per crear un obra totalment nova i perfectament integrada utilitzant altres composicions anteriors creades ocasionalment. La partitura manuscrita ens revela la gènesi d'aquesta obra, en què el procés d'assimilació entre el material nou i l'antic no és mai superficial o limitat merament a canvis de tonalitat, orquestració o el caràcter del moviment.

Podríem lamentar que Bach no compongués mai una òpera, però no cal: en presentava una cada diumenge! L'Oratori de Nadal té una genuïna construcció teatral i una veritablement operística expressió de fe cristiana. Aquí rau la seva força actual: no pretén convertir, però arriba amb profunditat als sentiments d'humanitat, fent-nos vibrar amb un missatge que transcendeix del merament religiós.

Alfons Fdez. de la Reguera
Llicenciat en Història de l'Art
(BA Hons.)